ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ശ്രീനിവാസരാമാനുജമഹാദേശികൈഃ (മൈസൂര ആണ്ഡവൻ)
സംസ്കൃതഭാഷായാം അനുവാദ്യ അനുഗൃഹീതം
ശ്രീമദ്വേദാന്താചാർയവിരചിതം

॥ പ്രബന്ധസാരം ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

॥ പ്രബന്ധസാരം ॥

ശ്രീമാൻ വേങ്കടനാഥാർയഃ കവിതാർകികകേസരീ ।
വേദാന്താചാർയവർയോ മേ സന്നിധത്താം സദാ ഹൃദി ॥

ആമ്നായാനാം ചതുർണാം മുനയ ഇഹ സമ -
സ്താർഥസാരം സദോദം
സർവേപ്യുജ്ജീവിതാസ്സന്ത്വിതി പദയുഗലം
പ്രാപ്യ നാരായണസ്യ ।
വ്യാജഹ്രുർദ്രാവിഡോക്ത്യാ ചതുരനുഗസഹ -
സ്രം ച പദ്യാനി യാനി
തേഷാം സംഖ്യാവിഭാഗാകലനപടുമതേ !
ഭോ മഹാത്മൻ കവീന്ദ്ര ! ॥ **1.1** ॥

പൂർണജ്ഞാനാധിവാസേ ഹ്യുപചിതയശസി
പ്രോദിതസ്തൂപ്പുലാഖ്യേ
സംശുദ്ധസ്സത്കുമാരസ്ത്വിതി ഭുവി വിനുത -
സ്ത്വം ഗുരോ ! വേങ്കടേശ ! ।
മർത്യാസ്സന്ത്വത്ര ഹൃഷ്ടാ ഇതി ഭവദുദിതം
സത്പ്രബന്ധാദിസാരം
ചിത്തം ചോജ്ജീവിതം യൻമനനത ഇഹ മേ
ദേഹി താദൃക് ദയസ്വ ॥ **1.2** ॥

വേദാധ്യാപനതുഷ്ടവാജിശിരസഃ
പ്രീത്യാ ച കാരുൺയതഃ
തൂപ്പുൽസംഭവ ! വാദിനോ വിജിതവൻ !

ഹൃഷ്ട ! സ്ഥിരായാം ദൃഢം ।
സിദ്ധാന്തം ത്വഭിവർധയൻ യതിപതേ -
സ്തസ്യൈവ സംസ്ഥാപക !
ശ്രീമാൻ ! വേങ്കടനാഥ ! ദേശികമണേ !
വേദൈകപദ്യാശ്രയ ॥ **2.1** ॥

സമ്യക് സർവാൻ സ്വഭാവാൻ മുനികുലമഹിതാം -
ശ്ചാനുഭൂയാഥ തദ്വത്
സന്തശ്ചോജ്ജീവിതാസ്സന്ത്വിതി സഹജപര -
പ്രീതിമൂർതേ ! സുകീർതേ ! ।
വേദാന്താചാർയനാമൻ ! ഭവദുപരചിതം
സത്പ്രബന്ധാദിസാരം
ചിത്തം ചോജ്ജീവിതം യൻമനനത ഇഹ മേ
ദേഹി താദൃക് ദയസ്വ ॥ **2.2** ॥

യസ്മിന്നൃക്ഷേ പുരേ മാസ്യജനിഷത മുനീ -
ന്ദ്രാശ്ച തത്തത്ക്രമാഖ്യാഃ
തത്തദ്ദിവ്യപ്രബന്ധാ വിഭജനഗണനാ -
ഭ്യാം സഹാഹത്യസംഖ്യാഃ ।
തത്തത്സാരാർഥജാതം നിഖിലമവഗതാ -
സ്സർവ ഉജ്ജീവിതാസ്സ്യുഃ
ഭായുശ്ചേത്യാർയപാദൗ വിശദമഭിഹിതും
സേവതേ മാനസം മേ ॥ **1** ॥

സാരാർഥാകരവേദവാഗ്വിലസന -
ക്ഷോണീജനോജ്ജീവനേ
കർതും മാസി തുലാഭിധേ ശ്രവണഭേ
കാഞ്ച്യാം സരസ്യംബുജേ ।

കാരുൺയാതിശയോ യഥാ ധുതതനുഃ
പ്രാദുർഭവൻ ! പൂത ! ഭോഃ !
ശ്രീദേവാലയപത്തനേ ശിശിരിതേ
യോഗിൻ ! സരസ്സംഭവ ! ॥ **2.1** ॥

രാത്രൗ കസ്യചിദാലയസ്യ പുരതോ -
ഽലിന്ദം ഭവത്യാസ്ഥിതേ
ദ്വാഭ്യാം മപ്യ ഉപാഗതേ ഭഗവതി
"ജ്യോതിഃ പരം സ്യാദി' തി ।
യ "ദ്വൈയ്യന്ദകളീ" തി പദ്യശതകം
ഗീതം സമൃദ്ധം വസു
ത്വം മേ ചേതസി തന്നിബോധ സുഖദം
വേദ്യം ച കാരുൺയതഃ ॥ **2.2** ॥

ശ്രീമാൻ ! അംബുധിമൽലപാല ! സുമുനേ !
ഭൂതാഖ്യ ! നാഥ ! ക്ഷിതൗ
തൗലേ മാസി ധനിഷ്ഠഭേ ധൃതജനേ !
ശ്രീകോവലൂർ സത്പുരേ ।
ഏകത്ര പ്രഘണേ ഭവത്സ്വപി യഥാ -
ഽൻയോഽൻയം ന വിദ്യത്തഥാ
ശ്രീശേ സത്യനപായസൻമതിമഹാ -
ജ്യോതിഃ പ്രദീപോത്സവം ॥ **3.1** ॥

ദ്വിതീയം ശതകം ഗീതം "അൻബോദകളിയേ" തി ഹി ।
പ്രദ്യോതേത യഥാ ചിത്തേ മദീയേഽനുഗൃഹാണ ഭോഃ ॥ **3.2** ॥

തൗലേ മാസേ മയൂരേ പുര ഉദിത ! ജലാ -
ധീശതാരേ മഹാഖ്യ !
ത്വയ്യൻയാഭ്യാം മുനിഭ്യാം സഹ ലസതി "തിരു -

ക്കോവലൂർ" വാസ്ത്വലിന്ദേ ।
ജ്യോതിഷ്യുദ്യോതമാനേ ജഗതി പരിവൃതാ -
ജ്ഞാനനിർമൂലനാർഥം
സാക്ഷാത് കുർവൻ ശ്രിയസ്ത്വം പ്രിയമിഹ സുമുനേ !
മോദമാനോ മഹാത്മൻ ! ॥ **4.1** ॥

ശ്രിയം വ്യലോകയം ഹീതി ദേവ ! തേ പരമ ! സ്രജം ।
ദ്രാവിഡോക്തിശതീം നിത്യനതായാനുഗൃഹാണ മേ ॥ **4.2** ॥

പൗഷേ മാസേ മഖോഡുൻയുദിത ! മുനിമണേ !
ഭക്തിസാര ! പ്രധീമൻ
നാനാസിദ്ധാന്തസാരപ്രമഥനത ഇഹാ -
ത്യദ്ഭുതാനന്ത ശക്തിഃ ।
"ശ്രീമാനേവാഖിലേശോ ന" പര ഇതി സമു -
ദ്ഘുഷ്ടവൻ ! വേദചൂഡാ -
സാരാർഥം നാൻമുഹ ന്നിത്യതിമധുരഗിരാ -
രബ്ധദിവ്യപ്രബന്ധം ॥ **5.1** ॥

പദ്യാനാം ഷണ്ണവത്യാ സകലഗുണയുജാ
സന്നിബദ്ധം തഥാൻയം
ഖ്യാതം ഗീതം ച വിംശത്യധികശതയുതം
തം "തിരുച്ചന്ദ" വൃത്തേ ।
നിത്യം സത്തൈകബദ്ധം ജഗതി ച സമുദീ -
ർയാവിതസ്ത്യാം യഥാഹം
സാമോദം ത്വം പ്രസീദൻ പ്രവിതര വിനതാ -
യാനുഗൃഹ്ണീഷ്വ മേ ഭോഃ ॥ **5.2** ॥

വൈശാഖേ കുരുകാപുരേ ഹ്യുദിതവൻ !
യോഗിൻ ! വിശാഖോഡുനി

ത്വദ്ഗീതം ശതപദ്യകം “തിരുവിരു -
ത്തം” നാമ ചാദൗ ക്രമാത് ।
പ്രോക്തം “ത്വാശിരിയം” ച സപ്തകമിതം
സാരാർഥപൂർണം തതഃ
സപ്താശീതിമിതം “വിശാലതിരുവൻ -
ദാദീതി” നാമ്നോദിതം ॥ **6.1** ॥

അന്തേ ത്വം “തിരുവായ്മോളീ” തി സുവചം
മാധുർയധുർയം വ്യധാഃ
സാഹസ്ര്യാ ശതയുക്തയാ ദ്ര്യധികയാ
സംയോജിതം സംഖ്യയാ ॥
നിർദുഷ്ടം ഭഗവദ്ഗുണാനുഭവദം
ശ്രീവൈഷ്ണവോജ്ജീവകം
യദ്വന്നൈവ ച വിസ്മരാമ്യനുഗൃഹാ -
ണേമാനി സർവാണി മേ ॥ **6.2** ॥

ചൈത്രേ ചിത്രാഢ്യകാലേ പ്രവിമലമതിമൻ !
ജാത ! കോളൂർ പുരാഗ്ര്യേ
സമ്യഗ്ഭക്ത്യാകൃതേ ! ശ്രീശഠമഥനപദോ -
പാസനാസക്ത ! ഘോഷൻ ।
നേതോ ജാന്യേൻയദൈവന്ത്വിതി മധുരകവേ !
ത്വത്കൃതം കണ്ണിനുണ്ണി -
ത്യാരബ്ധം തേ പ്രബന്ധം വിതര കരുണയാ
മേദ്യ സൈകാദശം ത്വം ॥ **7** ॥

കുംഭേ “വഞ്ജിക്കളാ” ഖ്യേ പുര ഉദിത ! പുന -
ർവസ്വഹേ ശാതകുംഭ -
പ്രദ്യോതത്കുന്തപാണേ ! നിജകുലവിനുതം

രംഗനാഥം സ്വദൈവം ।
ഹൈമം ധാമാസ്യ രമ്യം ജഗദനുഭവനീ -
യൈകഭാഗ്യാധിവാസം
താം ചാനന്ദപ്രദാത്രീം പ്രണതപരിഷദം
സന്ദിദൃക്ഷോ ! മഹാത്മൻ ॥ **8.1** ॥

യോഗിൻ ! ശ്രീകുലശേഖര ! പ്രഭുമണേ
ധാത്ര്യാം വിമോഹച്ഛിദം
ഉച്ചൈർഗീതമമും "തവേരുളിരിയേ" -
ത്യാരബ്ധപദ്യാത്മകം ।
പഞ്ചോപേതശതം ച മേ "തിരുമൊളി"
ത്യാമ്നാത മത്യദ്ഭുതം
കാരുൺയാത്സമുപാദിശാദ്യ ഭഗവൻ !
സമ്യക് പ്രസന്നോ മയി ॥ **8.2** ॥

ഖ്യാതേ "ശ്രീവിൽലിപുത്തൂർ" അഭിധപുരവരേ
ജ്യേഷ്ഠമാസേ മഹർക്ഷേ
സ്വാത്യാഖ്യേ വിഷ്ണുചിത്ത ! പ്രഭവ ! വരമുനേ !
ത്വം പുരാ സദ്ഗുണസ്യ ।
ചിത്തേ പാണ്ഡ്യസ്യ നിസ്സംശയമിഹ പരത -
ത്ത്വം ശ്രിയോ വൽലഭം ഹി
നിർധാര്യ സ്ഥാപയിത്വാ പരമധിമധുരം
വാരണേന്ദ്രാധിരൂഢേ ॥ **9.1** ॥

ത്വയ്യായാതേ ക്രമേണോത്സവകൃതവിഭവേ
വീഥികാസു പ്രമോദാത്
അഭ്രേ ച ഭ്രാജമാനേ ശ്രിതമുനിപമഹം
വീക്ഷിതും ലോകനാഥേ ।

നിധ്യായൻ ഗീതവാംസ്ത്വം ഗരുഡഭുജവഹം
താശ്ച "പൽലാണ്ഡ്" മുഖോക്തീഃ
കാരുണ്യേന ത്രിസപ്തത്യധികശതചതു -
ഷ്കോൻമിതാ മേ പ്രയച്ഛ ॥ **9.2** ॥

ആഷാഢേ പൂർവഫൽഗുന്യതിശയസുഭഗാ
ത്വത്സമുത്പത്തിയോഗാ
ജോതേ ! ശ്രീവിഷ്ണുചിത്താത് അതിശുചി ! വിനുതേ !
രംഗനാഥായ ക്ലപ്താം ।
മാലാം ധൃത്വാത്മമൗളാവഥ നിജരമണാ -
യാർപയന്തീഹ ഗോദേ !
പ്രീത്യാ ഗീതാസ്ത്വയാ യാസ്സകലഫലജുഷഃ
താശ്ച ഷട്പഞ്ചഗാധാഃ ॥ **10.1** ॥

ഗുണിതാ ദശഭിശ്ചതുർദശാപി
ത്ര്യധികാ "സ്തെയ്യൊരുതിംഗളാ" ദ്യുപാത്താഃ ।
അധുനാനുഗൃഹാണ മേ പ്രസന്നാ
പ്രഥിതാസ്ത്വം സരസാശ്ച രമ്യഗാധാഃ ॥ **10.2** ॥

ക്ഷേത്രേ "മണ്ഡംഗുഡീ" തി സ്ഥിരതരസുമഹാ -
സൗധഭാസേ ശരാസേ
മാസേ ജ്യേഷ്ഠോഡുജാത ! പ്രണുതഗുണനിധേ !
ദേവ ഭക്തതാംഘ്രിരേണോ ! ।
പൂർവം ശ്രീരംഗരാജ്ഞേനിശമിഹ തുലസീ -
ദാമസേവാം വിതൻവൻ
വ്യാതാനീർയാശ്ച ഭക്ത്യാ നനു നവഗുണിതാഃ
പഞ്ചസംഖ്യാസ്സുഗാധാഃ ॥ **11.1** ॥

ദ്രാവിഡ്യാം "തിരുമാലൈ" ഇത്യഭിഹിതാഃ
അത്യുത്തമാസ്താസ്തഥാ
സംഗീതാ ദശ ഗാധികാസ്സുലലിതാഃ
പ്രാബോധികാസ്സത്ഫലാഃ ।
ശ്രീരംഗാധിപതേഃ പദാബ്ജവിഷയേ
യാസ്താശ്ച സർവാ അപി
ത്വത്പാദപ്രണതായ മ്മേനവരതം
പ്രീത്യാനുഗൃഹ്ണീഷ്വ ഭോഃ ॥ **11.2** ॥

കീർത്യാത്പൂരിതകാർതികേ ഹി ഭഗവൻ !
പാണാൻ ! ജഗത് വേത്ത്വിതി
രോഹിൺയാം "ഉരൈയൂർ" പുരേതിമഹിതേ
സഞ്ജാത രംഗേശിതുഃ ।
മിത്വാ ഭൂമിമവസ്ഥിതസ്യ രുചിര -
സ്യാഗ്രേ മുനീന്ദ്രോദ്വഹ
പ്രാണൗസ്ത്വം ശ്രുതിമൗലിസാരമഹിതൈഃ
പാദാദിമൂർധാവധി ॥ **12.1** ॥

പ്രതനൈർദ്രാവിഡൈഃ പദ്യൈഃ
ദശഭിസ്താൻയഹം യഥാ ।
ന വിസ്മരേയം തദ്വദ്ധി
സമ്പ്രീത്യാനുഗൃഹാണ മേ ॥ **12.2** ॥

സ്വാമിൻ ! "ശ്രീകുരയൽ" പുരേതിരുചിരേ
ഭോഃ കാർതികേ കൃത്തികാ -
ജാത ! ശ്രീകലിവൈരിസംയമിമണേ !
പ്രജ്ഞാപ്രദാത്രീം കൃതിം ।
"ശ്രീസൂക്തിം മഹതീം" അശീത്യധികസാ -

ഹസ്ര്യാ ചതുർഭിർയുതം
പഞ്ചാവൃത്തചതുർയുതാമസദൃശീം
"ശ്രീമത്കുരുന്ദാണ്ഡഹം" ॥ **13.1** ॥

ത്രിംശത്പദ്യയുതാം പ്രബന്ധമഹിതാം
"ശ്രീമന്നഡുന്ദാണ്ഡഹം"
ഹ്യേകാം "ശ്രീയ്ക്കളുക്കൂത്തിരുക്കൈ" ഇതി താം
"ലഘ്വീം മഡൽനാമികാം" ।
ചത്വാരിംശദധിഷ്ഠിതാം ച "മഹതീം
ഗുൺയാം മഡൽസഞ്ജ്ഞികാം"
സപ്താവൃത്തദശാധികാഷ്ടകമിതാം
താശ്ചാനുഗൃഹ്ണീഷ്വ മേ ॥ **13.2** ॥

ശ്രീമദ്ഭൂതാദിധാനേ സകലജഗദഭി -
ഷ്ടൂയമാനേ പുരേഽഗ്ര്യേ
ചൈത്രേ ചാർദ്രാപവിത്രേഽഹനി സുകൃതിജനേ !
സർവദുർവാദിജൈത്ര ! ।
രംഗൈകോപായജീവിൻ ! സദയഹൃദയ ! ഭോ
യോഗിരാട് ! ലക്ഷ്മണാർയ !
ശ്രീമദ്രംഗാമൃതേന ക്ഷിതിസുരപതിനാ
ത്വത്പദാംഭോജയുഗ്മേ ॥ **14.1** ॥

അന്താദിരൂപേണ സുവർണിതാ യാഃ
"കലിത്തുരൈ" വൃത്തവിചിത്രിതാസ്താഃ ।
അഷ്ടോത്തരാ അത്ര ശതേന യുക്താ
ഗാധാഃ കൃപാതോഽനുഗൃഹാണ മേ ത്വം ॥ **14.2** ॥

സംഖ്യാതും സമ്പ്രവൃത്തേ ത്രിശതക മുദിതം
യോഗിഭിശ്ചാദിമൈസ്തൈഃ

ജ്യോതിഷ്മദ്ഭക്തിസാരാഭിധമുനികൃതയാ
ഷോഡശേതദ്വിശത്യാ ।
സത്യൈകാർഥപ്രകാശാശ്ഠമഥനമുനേഃ
ഷണ്ണവത്യാ ദ്വിശത്യാ
സാഹസ്ര്യേതാസ്സുഗാധാ മധുരകവിമുനേ -
രേവമേകാദശാപി ॥ **15.1** ॥

ഗാധാശ്രീകുലശേഖരാർയരചിതാഃ
ശത്യാ ച പഞ്ചേതയാ
സപ്തത്യാ ത്രിയുജാ ചതുശ്ശതമിതാ -
ശ്ശ്രീവിഷ്ണുചിത്തോദിതാഃ ॥
ഗേയാസ്താ വസുധാപരാ ച ജനനീ
ഗോദാ ഹി തസ്യാ ഗിരഃ
സപ്തത്യാ ശതയുക്തയാ ത്രിയുതയാ
ഗംഭീരഭാവോത്തരാഃ ॥ **15.2** ॥

പഞ്ചാശദ്യുക്തപഞ്ച പ്രണതപദരജോ -
യോഗിഗീതാ ദശാപി
ശ്രീപാണസ്യാഥ താതോന്നതവൃഷശിഖരി -
ശ്രീനിവാസാംഘ്രിനിഷ്ഠാഃ ।
സാഹസ്ര്യാക്തദ്വിശത്യാ കലിമഥനമുനേഃ
താസ്തിപഞ്ചാശതേതാഃ
ദാതുർമുക്തേർയതീന്ദോഃ പ്രതിപദകമലേ
ബന്ധുരേ കീർതിതാസ്താഃ ॥ **16.1** ॥

ശ്രീമദ്രംഗാമൃതസ്യാപ്യതിശയഗുരുഭ -
ക്ത്യാകൃതേസ്സാഷ്ടശത്യാ
സർവാസ്വാശാസു സർവാ അവനതജനതോ -

ഇജ്ജീവനായൈവ ക്ലപ്താഃ ॥
ഏവം ഗീതാ മുനീന്ദ്രൈഃ സുമഹിതചതുരാ -
വൃത്തസാഹസ്രഗാധാഃ
ആഹത്യാസ്മാകമേതാ മുനിപദരസികാ -
നാം സമുജ്ജീവികാ ഹി ॥ **16.2** ॥

കാസാരോ ഭൂതയോഗീ മഹദഥ ശഠജിത്
കീർതിമാൻ ഭക്തിസാരഃ
സത്യൈകാലംബകീർതിർമധുരകവിരസൗ
വംശമൗലിർമുനിശ്ച ।
ശ്രീഗോദാ വിഷ്ണുചിത്തഃ പ്രണതപദരജാഃ
പാണനാഥോ ദയാളുഃ
സ്വാമീ ശ്രീകൽയരാതിഃ യതിപതിപദസേ -
വീ ച മാൻയാ ജഗത്യാം ॥ **17.1** ॥

ഷഡ്ഭിശ്ച ദ്വിഗുണീകൃതാ മുനിവരാ
ഏകശ്ച തേഷാം ച യേ
ഗ്രന്ഥാ വിംശതിയുക്തചതുർമിതിയുതാ -
സ്തത്രത്യഗാധാമിതിഃ ।
സാഹസ്രീ ച ചതുർഗുണാ സമുദിതാ
സർവോചിതാനന്ദദാ
സൈവോജ്ജീവനഹേതുരത്ര ഭഗവ -
ത്സംസേവിനാം നസ്സദാ ॥ **17.2** ॥

അന്താതീതചതുർവിധാഗമനിഗൂഢ് -
ഹാർഥാൻ മുനീന്ദ്രാ യഥാ
സംഗൃഹ്യ ൻയഗദംശ്ച സുദ്രവിഡവാ -
ഗ്രീതീശ്ച സംഖ്യാശ്ച താഃ ।

സർവോഽജ്ജീവകൃതേ ഹി സുദ്രവിഡവാ -
ക്കപ്രാജ്ഞോ യഥാവസ്ഥിതം
തൂപുൽവേദശിരോഗുരുസ്സമലിഖത്
സാരം പ്രബന്ധാദികം ॥ **18.1** ॥

സ്വാന്തേ ചിന്തയതാം നിത്യം ശ്രീമന്നാരായണസ്യ ഹി ।
കരുണാതിശയേനേഹ സർവം ക്ഷേമങ്കരം ഭവേത് ॥ **18.2** ॥

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

പ്രബന്ധസാരം ശ്രുതിമൗലിസൂരേഃ
വ്യാഖ്യാച്ച കർണാടകഭാഷയാ തഥാ ।
ശ്ലോകീചകാര സ്വഗുരോഃ പ്രസാദാത്
ഗോപാലസൂരിസ്സുമനോരസായ ॥

॥ ഇതി പ്രബന്ധസാരം സമാപ്തം ॥

കവിതാർകികസിംഹായ കൽയാണഗുണശാലിനേ ।
ശ്രീമതേ വേങ്കടേശായ വേദാന്തഗുരവേ നമഃ ॥